

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

สังเกตพื้นเพของจิต

กฎนี้ก็ค่อยเปลี่ยนเรื่อย ๆ นะ ขึ้นบันไดหากฎลำบากแล้วเดี๋ยวนี้ ต่อไปก็เอาพื้นข้างล่างเป็นที่พักละ ขึ้นไม่ไหว จะเอาข้างล่างจัดเป็นที่พัก มาเข้าเลยออกเลย กำลังลด ได้คำนวณดูกำลังของเราเนี่ย อายุ ๒๓ ปีกำลังเต็มที่เลย อายุ ๒๓ ปีกำลังมีเต็มที่ แล้วมีกำลังเรื่อย ๆ ยืนตัวไปเรื่อย ๆ ถึง ๔๖ อายุ ๒๓ ถึง ๔๖ ปี เริ่มลดปี ๔๖ เหล่านี้เราวัดกันได้ แต่ก่อนไม่มีทางรถยนต์ เดินจากนี้ไปอุดรไปทางด้านนี้มันมีเครื่องหมายอันหนึ่ง มีสะพานเป็นเครื่องหมาย จากนั้นปีไปถึงสะพานนั้นธรรมดาที่กำลังมันยืนตัว ๑ ชั่วโมง เป้งถึงปี ๆ ไม่เคลื่อนนะ

ที่นี้พออายุ ๔๖ ยังไม่ถึงสะพาน ได้ชั่วโมงแล้ว อ้อ ลดแล้ว อายุ ๔๖ กำลังลด จากนั้นมาเขาก็ขึ้นเขื่อนเลยน้ำท่วมหมด สะพานสะพานที่เป็นเครื่องหมายก็ไม่มี แล้วรถพาไปด้วย ไม่ได้ทำพาไปเหมือนแต่ก่อน แต่ก่อนเดินด้วยเท้า ไปถึงระยะไหน ๆ ไม่เคลื่อนคลาดนะ อายุ ๔๖ เริ่มลด กำลังลดแล้ว ๒๓ ปีนี้กำลังเต็มที่เลย เวลานั้นจ้งหันนี้ อ้าว เป็นจริง ๆ นะ ในจิตเป็น คือหงุดหงิดโมโหให้เจ้าของ ก็กินเต็มท้องแล้วมันยังอยาก มันจะกินไปหาพ่อกาแม่มันอย่างไรกัน จะว่าอย่างนั้นเข้าใจไหม ก็เต็มท้องไม่มีอะไรจะใส่มันยังอยาก แล้วเอาข้าวเปล่า ๆ มากินหวานนะ ข้าวเปล่า ๆ ไม่มีอะไร มีรสหวานนะ ขนาดนั้นละ

นี่เวลามันดูเต็มเต็มที่ ตั้งแต่ ๒๓ ปีไปถึง ๔๖ มีกำลังเต็มตัว ๆ ไปถึง ๔๖ ลด ๆ จากนั้นมาไม่กำหนด จะขึ้นกฎก็ลำบากแล้วเดี๋ยวนี้ลดหรือไม่ลด ต่อไปก็จะอยู่ได้กฎกฎให้จัดทำที่พักข้างล่างเลย เข้าได้กฎกฎบ้าง เดี่ยวนี้ขึ้นกฎก็ลำบากแล้ว ก็ไม่เคยคิดว่ามันจะลำบากอย่างนี้ เดี่ยวนี้เป็นแล้วชัดเจนมาก ขึ้นกฎลำบาก

ก็คืออย่างหนึ่งนะเราบวชมา เฉพาะอย่างยิ่งทางภาคปฏิบัตินี้ได้คำนึงคำนวณเรื่องความเป็นอยู่กำลังวังชาของเจ้าของได้ดี อายุ ๒๓ กำลังเต็มที่ ไปถึง ๔๖ ลด จากนั้นมาก็ลดเรื่อย ๆ นิสัยเรามันเป็นคนคล่องแคล่วว่องไว แข็งแรง เดี่ยวนี้มันลดขนาดนั้นละ การปฏิบัติธรรมก็เริ่มแรกแต่บวชวัดโยธานิมิตร เวลาไปเป็นนาคอยู่วัดโยธา ท่านพระครูท่านพักอยู่ในโบสถ์ อยู่ข้างหลังพระพุทธรูป ท่านสวดมนต์เก่งนะ เราไปเป็นนาค เรานอนอยู่ในโบสถ์นั้นแหละแต่ประตูโบสถ์ข้างใน ท่านอยู่นั้น พวกเราพวกนาคสองสามคน ตอนเช้าท่านออกมาเดินจงกรม ตี ๔ ตี ๕ ท่านออกไปเดินจงกรม เราก็สังเกตดูท่านสวดมนต์เก่ง ตอนอายุ ๒๓ นี้กำลังเต็มที่ละ ถึง ๔๖ ลด เดินไปถึงจุดนั้นเวลาเท่านั้น ที่นี้เวลามันลด มองเห็นยังไม่ถึงจุดเวลาถึงก่อนแล้ว ได้ ๑ ชั่วโมงอย่างนี้เป็นต้น

จากนั้นก็ลดลงๆ เรื่อยๆ ได้คิดอ่านตัวเองกำลังวังชา พื้นเพของจิตใจ จนกระทั่งออกมา
 บวชศึกษาความรู้ที่ค่อยเปลี่ยนไปเรื่อยๆ

พอเข้าศึกษาความรู้จากอรรถธรรมนี้ค่อยเปลี่ยนแปลง แต่เปลี่ยนดียวางหนึ่ง
 เปลี่ยนมีแต่เปลี่ยนระดับสูงขึ้นไปเรื่อยๆ ไม่ลด ความรู้สึกไม่ลด บวชที่แรกก็บวช
 ธรรมดาจะสึกไป ครั้นบวชไปแล้วไปอ่านธรรมะ มันดูดีเต็มเรื่อยๆ ที่นี้จิตเลยเต็มเรื่อยๆ
 ไม่ลดนะ เรียนหนังสือเข้าไปก็ดูดีเต็มทางภาคปฏิบัติเรื่อยๆ ที่นี้พอหยุดเรียนแล้วเข้า
 ปฏิบัติ นี่ละจะได้ดูจิตใจเจ้าของชัดเจนนอนนี้ ความหลุกหลิกของจิต ความคิดของจิต
 มันชอบคิดไปอย่างไรมากน้อยเพียงไร คิดพิจารณาธรรมะเป็นน้ำดับไฟ ธรรมะระงับ
 ลงๆ เรื่อยๆ เข้าภาคปฏิบัติเห็นจิตมีความสว่างมีความผ่องใสเรื่อยๆ สงบเย็น

จิตมีความผ่องใส ระลึกได้เวลาอยู่บนภูเขาเงียบๆ อยู่หลังเขาเลย สูงที่สุดละไป
 อยู่หลังเขา ปรากฏว่าอากาศข้างบนหลังเขานี้ละเอียดมากเขียว เขียวเลย เวลาเราเข้า
 ภาวนาที่แรกพอนั่งปั๊บจิตสงบ สติเข้ามาหาจิตแล้วจะได้ยินเสียงลมหายใจดังตุดตบๆ
 หัวใจทำงานมันดังตุดตบๆ อยู่ข้างใน พอเราเริ่มภาวนาแล้วอันนี้ก็หายไป ภาวนาไปจิต
 ค่อยผ่องใสไปเรื่อยๆ สังเกตพื้นเพของจิตด้วยการภาวนาได้ดีนะ แล้วค่อยสงบค่อย
 ผ่องใส อารมณ์ลดน้อยลง อารมณ์หยาบลดลงๆ ยิ่งเหลือแต่อารมณ์ส่วนกลาง ส่วน
 ละเอียด ภาวนาเรื่อยไป อารมณ์ทั้งหลายเหล่านั้นที่เป็นภัยต่อจิตใจเรียกว่าอารมณ์ของ
 กิเลสค่อยเบาลงๆ

ที่นี้เวลาจิตมันได้รับผลมันก็ดูดีเต็มทางด้านจิตตภาวนา ไปอยู่ที่สงบเท่าไรยิ่งดี
 จิตที่มีความสงบเย็นใจแล้วไปอยู่ที่สงบเท่าไรยิ่งดี ขึ้นอยู่บนภูเขา บางที่เหมือนโลกธาตุ
 ดับหมดเลย จิตมันลงเต็มที่ ไม่มีอะไรเหลือ แม้ที่สุดร่างกายก็หายไปตามๆ กันเลย
 เหลือแต่ความละเอียดอันหนึ่งที่พอพูดได้ว่ามี นอกนั้นสูญหมดเลย มีอันหนึ่งที่ปรากฏ
 ว่ามันละเอียดสุดขนาด พูดได้แต่ว่าสักแต่ว่ามี คือมีความรู้อันนี้ นอกนั้นหมดไม่มีอะไร
 เลย ก็มามีอยู่ที่ว่าสักแต่ว่ารู้ รู้อย่างละเอียดสุขุมมากทีเดียว

ฝึกไปๆ จิตก็ยิ่งละเอียดเข้าไปๆ พิจารณาร่างกายนี้ฟาดแตกกระจัดกระจาย มัน
 ชำนาญ มีแต่อสุภะอสุภังเต็มโลกเต็มสงสาร เมื่อถึงขั้นอสุภะอสุภังพิจารณาอะไรเป็น
 แต่ป่าช้า เป็นป่าช้าผีดิบไปหมด เวลามันพิจารณาของมันมันผ่านของมันได้นะ คือ
 พิจารณาร่างกายก็เป็นอย่างนั้นละ ไปที่ไหนมีแต่ป่าช้าผีดิบ จิตอยู่ในขั้นนี้พิจารณาอย่าง
 นี้ พอจากนี้แล้วรูปนี้หมดนะ เรื่องร่างกายเรื่องอสุภะอสุภังไม่มี หมด นี่มันผ่านของมัน
 แล้ว พิจารณาร่างกายหมด ยิ่งเหลือแต่จิตกับอารมณ์ของจิตที่มันเกิดตบๆ แล้วก็
 พิจารณาเข้าไปๆ นี้เรียกว่าพูดอย่างย่นๆ เข้ามา เข้ามาหมดแล้วจิตก็ว่าง อะไรๆ ว่าง
 หมดเลย ยิ่งเหลือแต่ความรู้ จนกระทั่งเกิดความอัศจรรย์ในเจ้าของ

เวลามันว่างมันเกิดความอัศจรรย์นะ คือมันว่างหมดจริงๆ ไม่ว่าจะยืนว่าเดินว่านั่ง อิริยาบถใด เว้นแต่หลับ มันจะว่างของมันตลอด นี่เมื่อมันหมดสภาพ อนิจจัง ทุกข์ อนตตา นี่แล้วหมดด้านวัตถุ จะมีแต่ความละเอียดของจิตเรื่อยๆ เข้าไป ชัดเข้าไป สติ สำคัญมาก ละเอียดเข้าไป มีแต่อารมณ์ของจิตที่เกิดแล้วดับๆ พิจารณาเข้าไปจนกระทั่ง ถึงตัวจิต ตัวจิตคืออวิชชาครอบอยู่นั้น

พิจารณาเข้าไปถึงจุดที่อวิชชาจะพัง มันหมดที่พิจารณา อะไรก็ไม่มี หมด มัน ปล่อยหมด ยังเหลือแต่ความรู้ ความรู้ก็กิเลสก็อยู่ในนั้น อวิชชาปุจฺยา สงฺขารา พิจารณาเข้าไปตรงนั้นๆ เดียวก็พังอวิชชา พังอวิชชาออกหมดความรู้ล้วนๆ ทีนี้จำ ขึ้นมา อวิชชานี้ไม่ใช่ของเล่นนะ เรียกว่านางงามจักรวาล ละเอียดลอลมมาก ทำให้ อัศจรรย์ได้เหมือนกัน พออันนี้ผ่านปีบลงไปอันนี้ จึงรู้ว่าอวิชชานี้เหมือนกับกอง ชี้ควาย ตัวที่อยู่ใต้อวิชชานั้นละธรรมชาติที่เลิศเลอ

ทีนี้จำขึ้นมาเลย อวิชชาดับหมด เหลือแต่อันนั้นจำขึ้นมา เป็นความรู้ธรรมชาติ แท้ หมดมลทิน หมดสมมุติทุกสิ่งทุกอย่าง เหลือแต่จิตล้วนๆ แล้วมันจำเลย นั่นละฤทธิ์ เดชของจิตของธรรม จิตกับธรรมเป็นอันเดียวกัน มันก็เลยจำไปเลย ถึงขีดถึงแดนแล้ว โลกสมมุติดับหมดเลย มันดับอยู่ที่ใจไม่ดับที่ไหน สิ่งทั้งหลายเขาก็มีของเขาอยู่อย่างนี้ แต่มันเป็นที่ใจ ดับไปที่ใจแล้วว่างหมด ว่างภายนอก ที่แรกว่างภายนอก เป็นความ อัศจรรย์ มันว่างไปหมดเลย แต่ยังไม่ว่างภายใน ยังติดตัวเอง ความรู้ของตัวเอง

พอถอยเข้ามาถึงจิตดวงนี้ที่ไปยืนขวางอยู่ห้องโล่งๆ ว่าห้องนี้ว่างๆ สุดท้ายก็ว่า ห้องนี้ยังไม่ว่าง เพราะเราไปยืนขวางห้องอยู่ในกลางห้องนั้น ห้องนี้จึงยังว่างไม่ได้ พอ ถอยมาพิจารณาอันนี้ถอนอันนี้ออกบัพที่นี้ว่างหมด ว่างทั้งภายนอก ว่างทั้งภายใน ปล่อยทั้งภายนอก ปล่อยทั้งภายใน ทีนี้หมดละ เรียกว่าเสมอหมดเลย นี่คือการภาวนา มันเห็นไปทุกระยะ ละเอียดไปๆ จนกระทั่งพิจารณาวัตถุอะไรเหล่านั้นหมด พอถึงขั้นมัน ปล่อยมันรู้ของมันแล้วผ่านไปๆ ไปถึงขั้นอวกาศ อวกาศนี้มันว่างหมดเลย อวกาศของ จิตเข้ามาถึงขั้นว่างตอนนี้ อวกาศของจิตปรากฏว่ามันว่างหมด ครั้งสุดท้ายกลายเป็น อวกาศของธรรม

พอจิตนี้ปล่อยตัวเองปั๊บเท่านั้น อวกาศของจิตคือว่างทั้งหมด แต่จิตยังไม่ว่าง คือยังไม่ว่าง พอพิจารณาเข้าถึงจิตนี้แล้วปล่อยสภาพทั้งหมดเสมอกันหมด เรียกว่า อวกาศของธรรม นี่ละอวกาศของธรรม นั่นคือถึงขั้นบริสุทธิ์เต็มส่วน อวกาศของจิตนี้ เราพูดทางภาคปฏิบัติ อวกาศของจิตนี้ยังไม่ว่างหมด ตัวเองยังขวางตัวเองอยู่ พอถอน ตัวเองออกจากห้องนี้แล้วห้องก็ว่างหมด ทีนี้ถอนตัวเองออกจากความถือจิตจิตก็เลย ว่าง ว่างเสมอกันหมดเลย นั่นการพิจารณาเป็นอย่างนั้นละ เลยว่างหมดเลยที่นี้ ว่าง

หมด วางหมดเลย นี่ละคุณค่าของการภาวนา เพราะฉะนั้นจึงได้ยกขึ้นเป็นอันดับหนึ่งเลย

พระพุทธเจ้าตรัสรู้ด้วยการภาวนา นั้นขึ้นแล้วนะ สาวกทั้งหลายที่เป็นสภะของพวกเราบรรลุธรรมด้วยการภาวนา คือกลิ่นกรองจิตเจ้าของเข้าไป จนกระทั่งวางหมดเลย สุดท้ายนี้หมด ไม่ได้มีป่าช้า หมด จะไปเกิดไปตายที่ไหนหมด ไม่มีเงื่อนต่อ ก็ยังเหลือแต่ธรรมชาติที่บริสุทธิ์ พอขั้นนี้ขาดสะบั้นลงไปแล้ว ความบริสุทธิ์นี้ก็กลายเป็นธรรมดาไปเลย จะเรียกอะไรไม่ถูก เรียกได้แต่ว่าธรรมดา คือจิตบริสุทธิ์ล้วนๆ แล้วแต่ยังครองขั้นนี้อยู่ก็เรียกว่าจิตบริสุทธิ์ แต่เป็นธรรมดาอยู่ในตัวของมัน แทรกๆ อยู่ในนั้น พอขั้นนี้พังลงไปหมดแล้วนี่เป็นธรรมดาเด่นเต็มตัวเลย ที่นี้พูดอะไรไม่ได้ละ

นี่ไม่สูญ จิตนี้ไม่สูญ ไปตกนรกหมกไหม้ก็กัปก็กัลป์ ทุกข์ขนาดไหนยอมรับว่าทุกข์ แต่ไม่ยอมสูญคือจิต เวลามันถอนตัวขึ้นมาจากหล่มลึกแล้วขึ้นมาสู่ข้างบน ที่นี้มันก็ละเอียดไปทางที่ดี ฝึกหัดเข้าไปจนกระทั่งถึงขั้นสุดท้ายของจิต ก็เลยกลายเป็นธรรมดาไปเลย อวกาศของจิตแล้วก็อวกาศของธรรม พอขึ้นถึงอวกาศของธรรมที่นี้เสมอหมด หมด อวกาศของจิตยังไม่เต็มที่ พอเป็นอวกาศของธรรมนี้เต็มครบหมดเลย นั่นละท่านเรียกว่าจิตดวงนี้เป็นธรรมดาไปแล้ว นั่นละที่ว่าไม่สูญๆ ไปไหน จิตดวงนี้ไม่สูญไปไหน ไปเป็นธรรมดา

ท่านว่านิพพานเที่ยง เที่ยงอยู่ตรงนั้นละ นิพพานเที่ยงกับธรรมดานี้อันเดียวกัน ให้ชื่อนิพพานเที่ยง แล้วธรรมดานี้ก็อยู่อันเดียวกัน ที่นี้ไม่มีกฎ อนิจจัง ทุกข์ อนัตตา ของสมมุติเข้าไปเกี่ยวข้องเลย เป็นธรรมดาล้วนๆ จิตนี้เมื่อถึงขีดสุดเต็มที่แล้วเป็นธรรมดานะ ไม่ได้สูญ หากเป็นธรรมดา นี่ละภาคปฏิบัติเห็นได้อย่างชัดเจนขนาดนั้น ใครจะพิสูจน์อะไรก็ตาม ถ้าไม่พิสูจน์จิตไม่มีหายสงสัยได้ ถ้าเข้าถึงจิตเต็มที่แล้วถึงขั้นธรรมดาของจิตแล้วหายสงสัยหมด หมดเลย เราจะว่าอะไรสูงอะไรต่ำไม่ได้ เป็นธรรมดาอย่างเดียวหมดเลย

คำเหล่านี้ท่านทั้งหลายเคยได้ยินที่ไหนว่าชิ ศาสดาองค์เอกเป็นอย่างนี้ สาวกทั้งหลายเป็นอย่างนี้ เมื่อเข้าถึงขั้นนี้แล้วเป็นธรรมดาเหมือนกันหมด นี่ละคุณค่าของการฝึกหัดอบรมจิตใจของเรา ถึงขั้นเต็มที่แล้วก็เรียกว่าเป็นธรรมดา ครองขั้นนี้อยู่ก็เป็นธรรมดาอยู่ในขั้น พอขั้นนี้แตกอันนั้นก็ไปเป็นธรรมดาของตัวล้วนๆ ไม่มีสมมุติใดเข้าไปเกี่ยวข้องเช่นขั้นเป็นต้น วาระสุดท้ายขั้นนี้สลายออกไปจิตก็เป็นธรรมดาเต็มตัว

ให้พากันจดจำเอา มาปฏิบัติธรรมให้ได้ธรรม อย่ามาทะเลาะเบาะแว้งยกโทษยกกรรม คนนั้นไม่ดีคนนี้ไม่ดี มาอยู่ในวัดเป็นที่อบรมศีลธรรมให้รู้ทั้งผิดทั้งถูกทั้งดีทั้งชั่ว วางตัวลงในศูนย์กลางไม่เอนไม่เอียง ต้องเป็นการอบรมธรรมเท่านั้น ที่นี้เข้ามาแน่นักัด

กันเหมือนหมาใช้ไม่ได้นะ เตี้ยทะเลาะกัน มองดูแต่เขาไม่มองดูเรามันใช้ไม่ได้ ตัวเรานี้เป็นตัวเสนียดเสียดแห่งที่สุด ตัวนี้เป็นตัวก่อเหตุ พอมารู้ตัวนี้แล้วปล่อยโดยประการทั้งปวง ใครจะดีจะชั่วก็เป็นเรื่องของแต่ละรายละบุคคล เป็นสภาวะธรรมไปตามๆ กันหมด ไม่ได้มีจะไปยกตรงไหนไปเหยียบย่ำทำลายอะไร ไม่มี หมด สภาพนี้ตัวดีมันขาดสะบั้นไปหมด ความดีไม่มี เหลือแต่ความบริสุทธิ์ล้วนๆ อย่างมากก็แสดงออกความเมตตา เป็นอย่างนั้น ที่จะไปยกโทษยกกรรมเขาจนมากกระทบกระเทือนจิตใจของตนให้ได้รับทุกข์ด้วยนี้ไม่มี หมด นั่นละพากันจำเอา เอาละวันนี้จะให้พร

ไปนี้ก็ไปทำประโยชน์ให้โลกทั้งนั้น ที่ดีที่ด้นนี้ไม่ใช่เพราะอะไรนะ เพราะความเมตตา จิตสบาย ความเมตตาที่มันครอบไปหมดเลย เห็นอะไรสงสาร จิตนี้ถ้าลงบริสุทธิ์เต็มที่แล้วก็กลายเป็นจิตเมตตาอ่อนนุ่มไปหมดเลย ไม่มีพิษมีภัยกับผู้ใด ใครจะดีจะชั่วก็เป็นเรื่องของเขา เราก็เต็มตัวด้วยความบริสุทธิ์ที่เต็มไปด้วยเมตตาเท่านั้น

ข้อปฏิบัติมีจิตตภาวนาเป็นสำคัญ จิตตภาวนานี้จะเป็นงานที่มันวนลื้อ หมดงานลงจิตถึงขั้นบริสุทธิ์แล้วท่านว่า วุสิต์ พุรหมจรรย์ เสร็จงานการประพฤติพรหมจรรย์ได้เสร็จสิ้นลงแล้ว พอกิเลสขาดจากใจหมด งานของใจก็หมด ถ้ากิเลสยังมีอยู่ในใจมากน้อยงานของใจยังมี ละเอียดก็มีงานถ้ากิเลสยังมีอยู่ ละเอียดขนาดไหนงานประจำใจยังมี พอกิเลสขาดสะบั้นลงหมดแล้วหมดงานของใจ นั่นละท่านว่า วุสิต์ พุรหมจรรย์ กตกรณีย์ พรหมจรรย์ได้อยู่จบแล้ว งานที่ควรทำได้ทำเสร็จเรียบร้อยแล้วคืองานแก้กิเลสงานอื่นที่จะให้ยิ่งกว่านี้ไปอีกไม่มี เสร็จตรงนั้นละ การประพฤติวิภูวนวิภูจิตก็สิ้นสุดลงในวุสิต์ พุรหมจรรย์ สิ้นสุดลงจุดนั้น กิเลสมันลื้อจากใจไปหมดแล้วเรียกว่างานจบสิ้นหมด

รับชมและรับฟังพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th

สถานีวิทยุเสียงธรรมเพื่อประชาชน *FM 103.25 MHz*

จากเครือข่ายทั่วประเทศ